

Странъ Цараджа

ОРГАНЪ НА ДОБРУДЖАНСКИЯ МЛАДЕЖКИ СЪЮЗЪ ВЪ БЪЛГАРИЯ

ТЕЛЕФОНЪ 58-57.

Редакторъ: НАЧО ДОБРИЛОВЪ

Излиза два пжти въ месеца

Годишенъ абонаментъ:

За членове . . . 30 лв.

За нечленове . . . 40 лв.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ—УЛ. „АЛАБИНСКА“, 34

Едно скромно пожелание

Тръбва да сте забелязали, че само като се спомене името на Добруджа, при каквото случай и да бъде, всички бързат да изкажат своите съждения и огорчения от това, че България загуби тази земя. Въ съзнанието на всички българи Добруджа се представява като една рѣдка земя, богата, културна, щастлива, надъ която Богъ е протегналъ покровителствено и дветъ си рѣце. Нѣма да срещнете човѣкъ, преживѣлъ въ старото добро време два дни въ Добруджа, да не въздиша за нея еднакво тежко като насъ, като че ли тамъ се е родилъ и тамъ е израсълъ. Срѣщали сме хора, които сж се отварили от войнитъ, които сж загубили здравето си въ тѣхъ, които сж се разорили поради тѣхъ, да кажатъ съ пламъкъ въ очитъ, че за Добруджа сж готови до гробъ непрекъснато да се биятъ. Селяни отъ Софийско, които виждатъ границитъ на своята единствена нива отъ прозореца на къщата си, и до днесъ не могатъ да повѣрватъ на очитъ си за онава, което вѣдѣха въ Добруджа като богатство на отѣлния селянинъ. Всички по-стари хора знаятъ, че земята въ Добруджа се мѣри на хектари, че дрѣвната монета е наполеона, че нощно време по вършитба небето гори отъ пламъцитъ на вършачкитъ, а по-сведущитъ кажатъ, че въ най-криптическитъ дни презъ войната Добруджа изхраня България. Нали чухъ, когато единъ отъ най-виднитъ български професори, при скорошното му пребиваване въ Добруджа, да разсказа, че единъ селянинъ вътре му се оплакалъ затуй, че ромѣнитъ му оставили сало хиляда декара земя. — Колко ли е била земята на този селянинъ, та, като му отнемали, пакъ да сж му оставили 1000 декари?

Сжиятъ професоръ, къмъ когото всички добруджанци хранятъ чувство на най-дълбоко уважение, заяви, че Добруджа, която е сърцето на България, много малко е позната на българитъ. И това е така. Но щомъ като е малко позната и е толкова скъпа за всички, щомъ като само въ най-общо понятие тя е заела въ съзнанието и сърцето на българина такова скъпо мѣсто, какво ще бжде, ако направимъ така, че всички да бжде запознати въ по-широки подробности съ онава, което Добруджа представлява въ историческо, географическо, икономическо и културно отношение?

И ето ни сега на нашата скромна тема:

По-старитъ добруджанци сж имали щастливата възможностъ да опознаятъ своята родна земя на самото мѣсто. Затова свободата на тази земя е станала смисълъ и целъ на нѣжния животъ. Съ по-младитъ, обаче, работата седи по-иначе. Голѣмъ рой отъ тѣхъ израстнаха въ изгнание, безъ да сж могли непосредствено да усмучатъ въ душитъ си влагата на добруджанския черноземъ, безъ да сж се срастнали съ стѣннитъ и духа на прадѣлитъ, закопани въ този черноземъ, безъ да сж пропитували по тѣлитъ шосета житейския пжтъ на тази скъпа земя, безъ да сж видѣли на небосклона лжистия образъ на полката, въ която се роди българската държава. За добруджанската младежъ поробената земя е единъ умъръ, нейната свобода е възжелана мечта, но тѣ трѣбва да узнаятъ по вой собственъ начинъ, защото този идеалъ е толкова възвишенъ и скъпъ. Премежъ сж къмъ свободата на Добруджа тѣ трѣбва да изградятъ върху свой фондamente, до готовостъ си за жертви трѣбва да ойдатъ чрезъ свои собствени предпоставки. Ще се смѣта, че добруджанскитъ младежи по-добре и напълно самостоятелно ще изпълнятъ своята

божествена мисия тогава, когато сами познаятъ и изучатъ Добруджа. Добруджанскитъ младежи трѣбва да изследватъ всичко очова, което се обема въ понятието Добруджа, тѣй както шудиратъ известна научна дисциплина.

А това ще стане, когато тѣ се заловятъ за книгитъ, за всички ония книги, въ които пише нѣщо за Добруджа. Върху масата на всеки добруджански младежъ трѣбва да има разгърната книга, написана за Добруджа. Въ джоба на палтото на младежа, въ ржчната чанта на девицата, трѣбва винаги да се намира една книжка за Добруджа. Търсете такива книги и ще ги намерите. Искайте ги отъ вашия централенъ комитетъ, той знае отъ къде ще ги намерите.

Само добруджанската книга ще ви каже най-убедително и честно защо Добруджа е онази земя, безъ която нѣмаме да има България и защо нѣма да има България безъ Добруджа. Добруджанската книга ще ви направи да се гордѣте съ вашето българско име и съ името на борци за най-святата кауза, каквато сжествува подъ небето.

Най-после отъ нея ще разберете, че не е възможно за дълго още да бжде подъ робство една земя, призната отъ цѣлия святъ за българска. Тя ще ви направи да сте смѣли, радостни и щастливи.

Само чрезъ нея ще станете по-силни и по-фанатизирани въ вѣрата си близкото освобождение.

Свършите ли една книга и премрежете ли очи, ще видите какъ бѣлитъ гранични камъни ще се отѣплатъ отъ земята, ще твоятъ нагоре и ще се спратъ на дѣсния брегъ на Дунава, за да очертаятъ историческата граница на България.

А. Айдемирски

Нашиятъ Съюзъ

Не много отдавна, на 8 и 9 ноември м. г. младежитъ добруджанци, на своиятъ учредителенъ конгресъ преименуваха дотогавашниятъ свой секретариатъ — съюзъ. Здравитъ разбирация отъ необходимостта на тая нова форма се наложила и по настоящемъ ние сме предъ свършенъ фактъ. Формата, задъ която се крие много полудействия е замѣнена съ такава, която иска много дѣла и непосилень трудъ. Подъ тая нова форма, така обновени ние призоваваме всички млади съ присжщата имъ жаръ, енергия и ентузиазъмъ да се наредятъ подъ знамето на своя съюзъ и тамъ организирани и дисциплинирани да даватъ всѣки денъ по нѣщо за свободата на своята Родина.

Единъ въпросъ се слагал Печели ли нѣщо добруджанското движение отъ новия институтъ? Питашитъ, ние ще помолимъ да потърсятъ отговора въ най-близкото бждеще. Ние, обаче по чието настояване се създаде съюза сме оптимисти и мислимъ, че той ще донесе само добро.

Наистина навременно бѣше на-растналата и осъзнала се младежъ да получи плода, който бѣше сама създавала.

Сега стегната и обединена около единъ здравъ центъръ тя ще може свободно и смѣло, необезпокоявана да понесе знамето на свободата.

Младежътъ искаше своето, заслуженото, сега тя го има.

Въ нейното дѣло пжтищата и ще бждатъ много, тя ще опита единъ, втори, трети и предъ нищо не ще се спре. Младежътъ ще работи най-вече съ перото и на него ще посвѣти всички младенчески сили, но тя не ще се въздържи да акламира ония доблестни и самоотвержени борци, които ро-сейки съ своята кръвъ роднитъ поле-

България и ревизията

Има ли ревизионистиченъ отенѣкъ официалната българска външна политика

Следъ свѣтовната война, на 27. XI. 1919 г. България бѣше заставена да водяше договора за миръ въ Ньойи на Сена. День, когато се празнуваше прославата на младата и героична съ блѣскави успѣхи българска армия — денътъ на победитѣ. Излишно е да се споменава целъта, подписването да съвпадне съ датата на този български националенъ празникъ. Съ постановленията на този диктатъ, както и успѣха побѣдителитъ, България бѣ всѣчески разстроена. Тогава България наведе глава не отъ уплахъ, победена и унижена тя сви знамената си за по-добри времена; ободряваше я единствено несломяемия български духъ. Че България негодува противъ Парижкитъ диктати — диктати, защото това не сж договори, а още по-малко такива за миръ — това стана официално съ контрапредложенията на българската делегация. Отъ тогава измина десетилѣтие и половина, години на усилена отъ страна на победитѣ дейностъ. Последваха и резултати. Идеята за мирното ревизиране на диктатитъ, още тогава възвестена, презъ изтеклата година намѣри много добъръ приемъ и въ странитъ победителки, като последваха и много междудържавни актове, които и за въ бждеще ще я стимулиратъ. Ала междувременно постановленията на диктатитъ си действуваша; появи се и свѣтовната стопанска криза. Странитъ отъ Дунавския басейнъ изнемогваха. Извика се на животъ планътъ на г. Тардьо, следъ него този на г. Мусолини за възстановяване на държавитъ отъ Дунавския басейнъ; въ действителностъ никакви практически резултати. Идеята за всеобщо разоръжение не успѣ; а силна Германия напущна комисията за разоръжаване заявявайки ясно, че и другитъ държави-победителки трѣбва да се разоръжатъ; дори тя напущна О. Н. съ все-народенъ вотъ. Ревнителна на практическия ревизионизъмъ Мусолини виждайки неясността, несигурността и боязливостта на О. Н. по въпроси отъ активната външна международна политика, прибѣгна до щастливата идея да покани Англия, Германия и Франция да подпишатъ пакта на четиритѣхъ, съ който съгласно чл. 2 що се отнася до чл. чл. 10, 16 и 19 отъ устава на О. Н. „високитъ договорящи страни решаватъ да проучатъ помежду си и подъ резервата на решенията, които могатъ да бждатъ взети само отъ редовнитъ органи на О. Н. всички предложения, отнасящи се до методитъ и процедуритъ отъ естество да дадѣтъ надлежна сила на казанитъ членове“. А известно е, че чл. 19 урежда материята за мирната ревизия.

Въ Английския парламентъ 169 депутати писмено подканиха правителството да иска ревизия на Трианонския диктатъ. Всичко това задушаваше и безъ друго отровната атмосфера, която обкржжаваше противничитъ на ревизионизма. Тѣ бесиѣха. И тогава се заловиха да шетатъ.

Нашитъ сжседи почувствуваха, че общия досегашенъ миръ и безопасностъ сж застрашени, че политичес-

та, крепятъ духа на изнемошѣлия и смазненъ вече добруджанецъ.

По тоя или она пжтъ, съ тия или други срѣдства ние младитъ си даваме клетва да бждемъ полезни на нашия поробенъ край.

За Добруджа да работимъ, ето съ две думи програмата на нашия съюзъ.

В. Василевъ

Председ. на Добруджанския младежки съюзъ

кото междубалканско сближение е неосществимо, поради което се налагаше да се потърсятъ допълнителни обезпечения на безопасността при сжществуващото статукво и отново да поднасятъ увѣрения, че изпълняватъ постановленията на договоритъ, дори и тѣзи касателно малцинствата.

Е добре, Парижката система на „договори“ не създаде ли това междубалканско положение? Защо бѣха нуждни тогава нови обезпечения?

За тѣзи мисли гърцитъ създадоха института на безплоднитъ балкански конференции, чрезъ които се искаше да се вмѣкне България въ тѣхната клопка — Балканския пактъ, който единствено задоволява само тѣхнитъ интереси. Така или иначе балканскитъ конференции замрѣха.

Идва Ерио Едуардъ отъ далечна Франция. Настѣпи Софийския „дипломатически кипѣжъ“. Гърция и Турция сключиха двустраненъ пактъ, за да бранятъ общо границитъ си срещу България. Исмѣтъ паша и Ружди бей дойдоха да поканиятъ България да се присѣдини къмъ пакта. Известно е съ какви резултати си отидоха. Защо не се присѣдини България е въпросъ, на който следващитъ мисли постепенно ще даватъ отговоръ. Явяването на Титулеску остави още по-неуловими следи. България не се присѣдини къмъ пакта на Малкоко съглашение.

Царъ Борисъ пропжтува Европа. На връщане на Бѣлградската гара кралъ Александъръ прегръща и цѣлува българския царъ. И кралъ Александъръ идва въ България. Последва връщане визитита кралю Александру въ Бѣлградъ. Интересни бѣха речитъ на държавнитъ глави по отношение на мирътъ. Тази на Царъ Борисъ напълно хармонираше съ българската външна политика и на-родното жадуване за ревизия на създаденото положение. Заговори се за помирение, търпимостъ и отсѣжчивостъ дори продължаватъ взаимнитъ посещения, предложени се сключването на търговски договоръ и ветеринарна конвенция.

Отъ друга страна сж проявитъ и ржководството на официалната външна българска политика: „Съ всички сжседи приятелство, съ никого съюзъ. Политика на развѣрзани ржце“.

Е добре, тази тактичностъ не е ли въ унисонъ съ бждещото развитие на международната политика? Съ това очакване и развѣрзани ржце не се ли очертава ревизионизъмъ въ хоризонта на официалната българска външна политика? Ревизионистичниятъ елементъ е който отклоникъ, акто предложението за присѣдиняване на България къмъ турско-грѣцкия пактъ, така и къмъ този на малкото съглашение. Докато българската външна политика плътно покрива идеята за българскитъ национални възжеления, тя трѣбва да бжде отъ всѣкиго подкрепяна, въ противовѣсъ тя ще де-райлира отъ нормалнитъ линии на народния стремежъ. Естествено такава външна политика не е желателна за България и заради това всѣки трѣбва въ своята сфера на дейностъ много да мисли и тогава да решава. За да бжде напълно отговаряща на народнитъ изисквания, външната политика, трѣбва да бжде засилена по отношение на малцинствата. Тогава тя ще следва своя естествена и народно-полезенъ пжтъ.

Всички въ своята обществена дейностъ трѣбва да подкрепятъ такава външна политика.

Г. П. Аджаровъ

Организационният морал

У нас нѣма обществено начина-ние и сдружение, основитѣ на което да не се рушатъ отъ разединението, обстоятелство доприносящо твърде много за анемичния животъ и разложение. И важното е, че въ много случаи духътъ на разединението не се крие въ принципни различия, въ идейни борби, въ тактически разносхвращения, нито пъкъ въ преценка на ценностѣ. Вредѣ се наблюдава липсата на идейна спойка, она циментъ за създаване на едно цѣло, въ което отдѣлната личностъ да е подчинена на колективната воля. Вредѣ изпъкватъ, преди всичко, личнитѣ домогвания и недоволственитѣ амбиции. За мнозинството организационния моралъ и дисциплина отстъпватъ предъ егоистичнитѣ интереси. Това, което става въ общественния животъ, влияе и надъ разнитѣ видове организации.

Националъ освободителнитѣ движения сж плодъ на лошитѣ условия, при които сж поставени да живѣятъ поробенитѣ братя и емиграцията. Тѣзи движения се борятъ за свободата на поробенитѣ и по добри условия за животъ на прокудениѣ отъ роднитѣ имъ огнища бѣжанци. Како така, следва между членовѣтъ на емигрантскитѣ организации да има по голѣмо сцепление, изразъ на което да бжде една мощна колективна воля и дисциплина, обстоятелство обединяващо хората на тѣхнѣ организации въ името на единъ висшъ идеалъ.

Цѣлия нашъ общественъ животъ преживѣва процесътъ на разложението, на анемичността, поради липса на силно развити социални чувства, изразъ на които трѣбва да бждатъ сдруженията, ръководени отъ силната колективна воля. Никой не може да бжде добъръ борецъ, ако въ него социалното съзнание не е будно и не дава насока на дейността му. А не трѣбва да се забравя, че въ основитѣ на социалнитѣ чувства лежи винаги съзнанието за необходимостта да се откажемъ и жертвуваме нашитѣ егоистични стремежи въ полза на другитѣ.

Причинитѣ за слабо развититѣ социални чувства на българина се коренятъ въ стопанския ни битъ и сж дали своя отпечатъкъ въ ху психиката на цѣлия народъ. Слабо развититѣ социални чувства не сж позволили и за развитие на онѣя новни емоции, осезъ които е немислимъ истински общественъ животъ, цимента на всѣко движение и борба другарството, взаимпомощта, съчувствието, взаимното довѣрие и уважение, солидарността, самопожертвуването. Отъ тукъ и онѣя слаби връзки между членовѣтъ на известно сдружение и онѣя борби, въ основата на които лежи личниятъ елементъ и егоистичнитѣ подбуди.

Индивидуалиста, егоистъ, е обладанъ отъ самолюбиви чувства, амбициозенъ е, има превзето мнение за себе си, надценява своитѣ качества, мисли че е надъ другитѣ, критикува постоянно, но върши това, което въ другитѣ не одобрява, не търпи чужди мнения и не толерира убежденията на своитѣ противници, несправедливъ е и никога не жертвува. Такива хора не сж годни за обща работа, защото чрезъ своето проявление разединяватъ и тормозятъ.

Отношенията на членовѣтъ, както въ съвременното общество, така и въ неговитѣ поддѣления: разнитѣ видове организации, които преследватъ еднакви цели, трѣбва да бждатъ отношения на солидарностъ, на взаимно довѣрие, зачитание и уважение, т. е. отношения нравствени.

Една отъ задачитѣ на всѣка организация именно е: да регулира отношенията между своитѣ членове. Най-здравиятъ мораленъ елементъ, който трѣбва да споява тѣзи членове, е съзнанието за дългътъ, като човѣкъ, гражданинъ и борецъ. Добрата воля, добрата помислъ и обръщения даватъ добръ отзвукъ и резултатъ. Ето защо у хората на националъ освободителното движение трѣбва да царуватъ тактичнитѣ постѣпки, обръщение на учтивостъ съ каквито всѣки възпитанъ човѣкъ се отличава.

Отношенията между младежитѣ, авангарда на националъ освободителнитѣ движения, трѣбва да бждатъ правдиви, искрени, на взаимно довѣрие, защото взаимно сж свързани въ движението съ задължения и голѣми морални отговорности. Отношенията въ организацията трѣбва да сж примѣрни, които да характеризиратъ сдруженитѣ, като хора на по-висока култура, цели и идеи. Моралътъ въ другарскитѣ отношения следва да бжде свѣто пазенъ, защото само този моралъ дава възможността на човѣка да проявява на всѣка крачка качествата и особеноститѣ на истински борецъ.

Името и авторитета на организацията трѣбва да се държатъ високо и да се освѣтлява пътятъ къмъ ползното и човѣшкото. Организационния моралъ, това е зората съ своитѣ изгрѣващи лъчи, които освещаватъ, всичкитѣ пѣтища на истинския организационенъ животъ.

Како разгледахме бѣгло въпроса за организационния моралъ ние се ръководихме само отъ доброто желание да се постигнатъ добри и полезни резултати. Далечъ е отъ насъ мисълта да създаваме настроения да хвърляме упреци или всѣваме смутъ. Нашата целъ е била да анализираме бѣгло качествата на българина, да посочимъ гнилостта за да извлечемъ младитѣ борци нуждната поука и се помъчатъ да култивиратъ въ себе си и между членовѣтъ отъ младежкия съюзъ онѣя качества на добродетель за да поставятъ своитѣ отношения на солидна база, по който начинъ ще напавятъ отъ съюза си непривземаема крепостъ, отъ гдето съ твърдостъ и бойностъ да водятъ славната борба за свободата на поробенитѣ, унизенитѣ и оскърбенитѣ.

Ив. Петровъ.

Подпредседател на
Съюза Добруджа

Въ идущия брой ще отпечатаме новия уставъ. Отдѣлно не ще се отпечата. Нека всѣка организация запази по нѣколко броя отъ вестника съ напечатания уставъ.

Софийската добруджанска младежка организация „Ст. Караджа“ благодарни на всички, които сж приели коледарскитѣ имъ хорѣ.

Едно българско девойче *)

— Повика ме по телефона рано сутринта лелята на Здравка.

— Елате бързо, — каза ми тя, — детето е изчезнало нѣкъде и азъ се боя за него, да не сж го отвлѣкли! — разказваше ми моятъ спътникъ отъ Добруджа. Она сж щиятъ, чиято баща все още говори български, а той е вече отдавна „ромънецъ“!

— Изплашихъ се, — продължи той и азъ не по-малко отъ лелята на Здравка. Едно прекрасно девойче съ смѣло лице, което пламваше често, когато заговори и ставаше румено отъ възлание. И тогава очитѣ му се разтваряха широко, широко. Тъмно-кафяви, живи очи, които свѣткаха, сѣкашъ бликаха искри отъ тѣхъ. Имаше около четиринадесетъ години и бѣ дошло отъ България на гости у леля си, богата

вдовица безъ деца, която бѣ нѣкога женена за българинъ. Тя много обичаше Здравка, просто я обожаваше и даже искаше да я усинови да наследятъ богатствата, които мажътъ ѝ бѣ оставилъ, ако родителитѣ ѝ се съгласиха на това.

Пристигнахъ и заварихъ лелята, че прашаше слугинята да дири Здравка у единъ познатъ, макаръ че толкова рано, въ осемъ часа сутринта едва ли тя би тръгнала да прави посещения.

Слугинята излѣзе и тутакси си върна, като се смѣеше:

— Елате я вижте, госпожо! — викаше тя.

Завтекохме се къмъ прозореца. И представте си, Здравка се връщаше заедно съ готвачката. И дветѣ носѣха пълна кошница съ продукти и зеленчукъ. Здравка просто се бѣ прегънала на двете отъ тежестта на товара. Ала въ едната си ръка тя стискаше вестникъ.

Лелята се зарадва много, като я видѣ и се разгнѣви на готвачката. Тя повика

Изъ кой пѣтъ?

Най-после се основа и М. Д. С., който ще събере въ редовѣтъ си и онѣя сили, които не се ползватъ съ авторитета и опитността на зрѣлия мъжъ, но пъкъ, които съхраняватъ въ себе си темпераментъ, самонадеяностъ и енергия По този начинъ се легализира и може да се използва една сила, която канализирана, може да даде превъзходни резултати.

Днесъ, когато може да се хвърли единъ погледъ изъ нашето близко минало, и съ спокойствие и безпристрастностъ се обсъдятъ всички резултати отъ нашитѣ епически борби и идейни течения, ние можемъ за едно идейно или др. течение: днесъ, съ известенъ резервъ, да сравнимъ съ нашето дълбоко и смислено и богато съ борби минало и да извадимъ поучителни заключения. Презъ миналия вѣкъ въ България, за нейното освобождение, сжществуватъ два центъра, които съсредоточаваха въ себе си всички интелигентни сили на нашия народъ, които образуваха дветѣ противоположни въ схващанията си течения за начина, по който можемъ да се освободимъ или най-малкото за времето, когато може то да стане. Тия центрове бѣха Цариградъ и Букурещъ. Схващанията на единитѣ бѣха противоположни на другитѣ; и не малко енергия, не малко масило се изписа, — духовитостъ се вложи, за да се усмиватъ едни други. Но кои и маха право? Въ единия и другия имаше славни борци, силни характери, неподкупни умове, но и въ другия имаше тоже такива и дълновидни мъже. Но кои победиха? На кому трѣбва да се отдаде заслугата за освобождението на нашия народъ или кой допринесе най-много за това освобождение? Или какъ трѣбваше да се постѣпи, за да бжде то навременно? Едното — Цариградското течение проповѣдаваше чрезъ мирни срѣдства постепенното завладяване на умоетѣ и сърцата на европейската съвестъ чрезъ засилване на националното ни сцепление въ границитѣ на Европейска Турция, и когато именно настане този моментъ да се пристѣпи къмъ обособяването ни въ държава. Другото течение проповѣда и работи чрезъ революцията за осъществяване на сжщата идея. И днесъ, когато, сме се изправили предъ нашата национална действителностъ и разсъждаваме за причинитѣ на нещастията, които ни сполетѣха не може да не изпъкне въ съзнанието ни добритѣ и лоши страни на миналото, ако искаме да бждемъ разумни и мъдри въ настоящето. Борбитѣ се водятъ съ два вида срѣдства: чрезъ слово и печатъ и революция, безъ това последното да изключва първата. Обаче, тъй като и двата начина се излъчватъ отъ единъ организъмъ тѣ се и допълватъ въ резултатитѣ. И днесъ, когато сме се организирани, за да осъществяваме единъ идеалъ на нашия народъ, който е идеалъ на всѣки разпоксанъ и поробенъ народъ, не можемъ да не си зададемъ и тоя въпросъ: Изъ кой пѣтъ? Пѣтя на революционната борба, която най-вече сжхжда съ темперамента на младия и буенъ младежъ или пѣтя на мощното слово и печатъ и всесилната пропаганда? Нашия съ-

юзъ трѣбва, за историческия моментъ, неотклонно да трѣгне по втория пѣтъ, защото той е правия, той е силния, той е мощното срѣдство. Завладѣвшъ ли ума и сърдцето, каузата е спечелена. И въ конгреса се именно подчерта въ духъ и воля. — Нашия обединителенъ въпросъ е всебългарски и като така ще трѣбва да се образува Общъ Институтъ за Протаканда — тукъ и въ чужбина. Срѣдствата, които ще се събератъ е въпросъ организационенъ, въ който нашата организация трѣбва и ще вземе голѣмо участие. Този е пѣтя — чрезъ популяризиране на нашата идея, нашия идеалъ и въжеление, къмъ нейното осъществяване.

Серториусъ

Б. р. Въпрѣки, че редакцията не сподѣля напълно изказаното мнение въ горната статия, отпечата я като едно частно разбране. По повдигнатия въпросъ ще даде въ място на всѣки добруджанецъ, който иска да се изкаже. Редакцията въ нѣколко последователни статии ще изнесе официалното становище на Д. М. С.

Българската толерантностъ

Стариятъ български държавникъ Мих. Маджарозъ пише следното въ в. „Миръ“, год. XXXIX, брой 10030, за българската толерантностъ:

„Отъ нѣколко време насамъ турското население масово напушта Добруджа. Румънскитѣ вѣжъ „Адевърулъ“ намира, че причината на това изселзание е самото румънско правителство, което безъ да ще, може би, пра и изнасилване на мюсюлманската съвестъ.“

Въ градъ Меджидие имало мюсюлманска семинария. Но, за чудо на всички, директорътъ на тази турска семинария билъ християнинъ.

И много умѣстно е питането, което прави въ „Адевърулъ“ по този случай: „Какво би било, ако начело на една румънска семинария се постави за ректоръ мюсюлманинъ?“

„Презъ време на българското владѣване, — пише въ „Адевърулъ“, — покрай голѣмата силистренска джамия имаше и една семинария, която даваше ходжи и учители на мюсюлманското население, безъ никаква намѣна отъ страна на българската държава. Всѣка джамия — а на времето имаше много джамии въ България — при тежаваше собственъ имотъ: земи, мѣгазини, къщи и др., които се управляваха отъ комитетъ, избранъ специално за тая целъ, по силата на единъ отъ 1895 година. Турскитѣ основни училища днесъ почти не сжществуватъ въ Румъния.“

Не сжществуватъ, разбира се, български, но въ Добруджа българскиятъ елементъ е по-коравъ и по-просвѣтенъ та знае да търпи и чакъ по-добри времена.

Ние виждаме, че тѣ ще дойдатъ стига дветѣ страни да разбератъ по-добре интереситѣ си.“

Запишете се за член на Добруджанската кооперативна банка.

и дветѣ въ салона но преди да почне да ги упреква, Здравка се хвърли на врата ѝ, почна да я цѣлува и да ѝ показва българския вестникъ.

Трѣбва да ви кажа, прибави моятъ познатъ „ромънецъ“, че това бѣ по време на Балканската война. Току що бѣ пристигнала Здравка на гости и се обяви войната между българини и турци. Здравка искаше да се върне, но леля ѝ за нищо на свѣта не се решаваше да я пусне въ такова тревожно време. Предпочиташе да я задържи при себе си, да ѝ весели дома докато поутихне. И права бѣ. Едно дете на нейнитѣ години да се изпрати сега, когато цѣлата страна бѣ пламнала.

Живо се интересуваше Здравка, какво става на войната и постоянно разпитваше леля си и мене на своя бедничкъ ромънски езикъ. Разполагаше съ малко думи, но то бѣ достатъчно, за да накара да я разбирахъ. И не бѣ мъчно да се схванатъ мислитѣ ѝ по живитѣ очи, по цѣлото пламнало, румено лице.

Искаше да узнае, какъ върви борбата срещу турцитѣ, възниятъ вѣковенъ врагъ. И тя цѣла треперѣше отъ възлание, ож-

вѣваше се, ставаше прекрасна. Молѣше да ѝ прочета въ ромънскитѣ вестници какво пише за войната. Но ние, разбихме, нѣмахме достатъчно свои грижи, за да не изпълняме вестничитѣ си съ новини за българитѣ . . .

И сега, Здравка бѣ се върнала български вестникъ!

— Леличко, — викаше тя възторженъ — Лозенградъ падналъ!

— Не ме интересува твоя Лозенградъ — отвърна леля ѝ, — ти ми кажи какъ си ходила, та ме изплаши толкова много!

— За новини, леличко, за новини!

И готвачката ни поясни.

Здравка разпитваша постоянно и нѣ тя ѝ казала, че всѣка сутринъ на зелени чукотия пазаръ вижда българи.

И тутакси Здравка се хванала за митѣ е помолила да я заведе сутринъ пазара.

Готвачката не се решавала да брано въ зори детето и да го води пазари, защото госпожата никога не позволила такова нѣщо. Но на другъ сутринъ, още въ тъмно, облѣчена Зар

*) Извадка отъ извънредно хубавата книга на Эл. Чолакова — „Изъ Добруджа“ скици. Доставка се отъ книгоиздателство Хр. Г. Дановъ. Цена 20 лв.

За всеки човек смъртта е неизбежна. И щом трябва да се мре, по-добре е да умрем за правда и свобода, за род и родина.
Димитричка Добрилова
(Митя Морна)

РЕЧЬ

от г-ца А. Ан. Стоянова членка на Ц. К. в църквата по случай смъртта на сънародничката ни и голѣма ратничка в добруджанското движение Димитричка Добрилова

Ваши Благоговейства,
Опечалено събрание,

Душата ми се вълнува, сърдцето плаче, а сълзите ме задавят и се чувствам почти безсилна да изкажа в този тъжен момент голѣмата мъка и печал, които претърпяваме със смъртта на Мичето Добрилова.

И, като че ли въ молитвено безмълвие пред нейния ковчег, по-достойно бихме отделили почит към скъпата и обична от всички ни покойница, която лежи пред нас мъртва и в бездихание.

Но, аз ще се пресия да кажа няколко думи само, не за утѣха на близките ѝ, които само всемогущия Бог може да утѣши, а да изпълня свещения дълг — да си взема сбогом от любимата си другарка и състудентка, от съратничката си в добруджанското освободително движение, споменът за която всички ще носим за винаги в сърцата си.

Опечалено събрание, със смъртта на Мичето Добрилова угасна един живот, изпълнен с най-свѣтли мечти и сладки надежди за нея, за родителите ѝ и за поробената Родина. Съ нейната смърт от добруджанската градина се откъсна едно нежно цвѣте, което едва щѣ се бѣ разцѣфнало, но благоухаеше съ чуден аромат. Отлитна въ небесните селения гордостта на родителите си, любимата другарка на близките и познатите, трудолюбивата и даровитата студентка, умрѣ предната, смѣла и вдъхновена ратница за свободата на Добруджа!

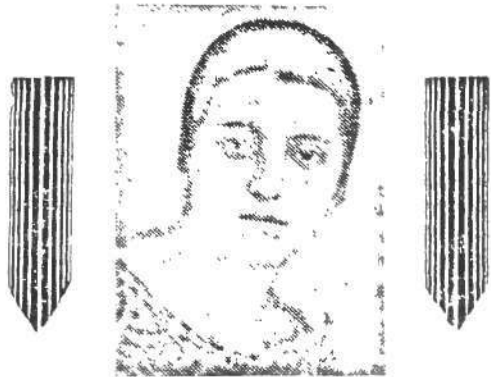
Злодей въ човѣшки образ покоси Мичето Добрилова, която едва щѣ пристѣпаваше прага на живота, още не вкусила радостите му която едва щѣ разгвѣташе творческите си сили и дарования въ служба на един свѣтъ и възвишен идеал — правда и свобода на поробените ни братя и сестри.

Краткият си жизнен път скъпата ни покойница извървя съ много труд, много усилия — много лишения. Тѣ, обаче, не я сломиха, защото въ нежното си и крехко тѣло тя носеше силен дух, чрез който побѣждаваше и макаръ по нѣкога съ разранени крака вървеше все напредъ и все напредъ.

Съ благородно и отзивчиво сърдце, тя бѣ измежду най-първите, които се наредили под знамето на младите добруджанци, за да служи на дѣлото за освобождение на Родината. Кой не е челъ съ възхищение и наслада нейните статии въ в. „Добруджа“ и „Ст. Караджа“ пълни съ поука и съ вѣра въ щастливия изход на борбата?

Тя пишеше, но никога не се подписваше съ истинското име под статии. Тя си бѣ избрала псевдонимъ, известен на малцина — тя се подписваше Митя Морна.

Колко бѣ скромна скъпата покойница?

Митя Морна? — Нима тѣй скоро се умори от живота и борбата, скъпо Миче, та напушаш фалангата на борците и ни оставяш сами да изпълним заветите ти и да продължим борбата, която тѣй много ти дължи!

О не, ти бѣ пълна съ енергия, съ вѣра, съ надежда за по-добри и почестити дни — но не бѣ щастлива да ги дочакаш и заедно съ всички да се радваш на свободата, на свѣтлината, съ които ще се залѣе скоро нашата скъпа и мила Родина.

Такава е била волята на Всемогущия — да преклоним глава и да му се покорим!

От селения небесни, ти ще гледаш тържествения марш на правдата, ще чуеш от висините звънятъ на разкъсващите се робски вериги и заедно съ другите скъпи покойници — добруджанци ще пееш Осана во вишните!

Ти си отиваш въ твоя примѣръ и твоя дух ще се носят винаги между насъ.

Като отидеш въ селенията небесни, кажи на всички покойници — добруджанци, че ние следваме завета имъ, че ще се борим и ще извоюваме свободата на Добруджа.

Нека Всевишния ти отреди мѣстото на праведните въ своето небесно царство.

Богъ да те прости! Амин!

Една трагична смърт — един завет

Седмица не се е изминала още откакто Митя Морна опятува далеч от тукъ. По право месецъ минава оттогава, защото от 8 декемврий 33 година насамъ тя бѣ загубена за насъ, добруджанци, тя геройски се бори съ призрака на черната коса... но уви!

Отиде си Морна.

За насъ остана скъпият споменъ и нейният заветъ, нейните желания, стремѣжи.

Когато човѣкъ склопи очи всички забравя лошото въ неговия животъ, ние съжаляваме искрено, че единъ земенъ път се е свършилъ. Ние възхваляваме хубавото което живота му е оставилъ.

Не е така съ Морна. Когато затворя очи и когато възкресъ всички спомени, свързани съ нея, азъ напрегамъ паметта и мисълъ да я възсъздамъ съ всичките ѝ добри и лоши страни. Но, лошото не ми се отдава да открия. Като че ли богат-

ка пристигнала въ кухнята, готова да иде на пазаря. Станала тихичко, безъ да я усѣти леля ѝ, и се приготвила.

Тя захванала да се моли на готвачката да я вземе съ себе си. И толкова много и тѣй мило ѝ се молила, че готвачката най-после се съгласила, но трѣбвало и двѣт да мълчатъ да паятъ тайна.

И тѣ почнали да ходятъ заедно на пазаря. Готвачката купува, а пакъ Здравка разговаря съ зарзаватчинте и чете български вестници. А после заедно се връщали въ къщи тихичко, да не ги усѣтятъ. Но днесъ се забавили повече отъ други пътѣ.

— Тя е крива, обясняваше готвачката. Колко пъти я подканихъ да си ходимъ. А Здравка, като се спрѣла и загледала българите, какъ четатъ вестника и разпаятъ нѣщо високо и разгорещено и махатъ съ ръце... Четоха, говориха, пакъ Здравка все ги гледа въ устата. А и мене кара да седя и да чакамъ. Забавихме се много, но за това пакъ ѝ дадохъ българския вестникъ да го чете въ къщи.

— О, да леличко, вѣрно е, Лозенградъ

е падналъ! Ето, ще ти прочета да видишъ.

Лелята се скара на готвачката, че слушала едно дѣто и го оставяла да става въ зори, безъ да ѝ каже. Въ това време Здравка отърча въ своята стая и тугакъ се върна съ една карта на България, изрѣзана отъ вестникъ. И на нея съ карфики бѣ набелѣзала, до къде сж стигнали българските войски. Така били направили всички българи и така я бѣха научили да стори и тя.

— Ето на това е Лозенградъ, най-силната крепостъ предъ Цариградъ... Остава само Одринъ. И тя съ въздушевление разказваше, какъ шурували крепостта, какъ паднала и какви още села сж взели българите... Имена на села които въ живота си не бѣхмѣ чували, тя ги знаеше, знаеше и подробности за тѣх и ни ги разказваше...

Да бѣхте я видѣли, какъ сияеше, какъ се вълнуваше и гордѣеше съ новините, които ни съобщаваше.

— Ти въ всеки случай заслужавашъ наказание, че си ме лѣгала, малко дяволче! — закачи я леля ѝ вече успокоена отъ сутрешната тревога.

Смърт

на Димитричка Добрилова

Ржцетъ ти сж скръстени, —
завършили сж работата си на този свѣтъ.
Не ще се никога разтворятъ,
не ще погальтъ, не ще молятъ,
макаръ, че тѣй бѣ радостенъ
живота ти и младъ.

Очитъ ти — затворени —
не ще ги никога погальтъ слънчеви лъчи.
Не ще ги буди вечъ зората,
не ще ги радва красотата,
и никакво нещастие вече
не ще ги помрачи.

А устните ти стиснати
не ще продуматъ нито дума вече на този свѣтъ.
Напраздно твоите любими
зоватъ безспирно твоего име,
навѣки глухи сж ушите,
а устните мълчатъ.

И никое сърце не може
сърцето ти да впламени, да му дари животъ.
По-скоро цѣлий свѣтъ ще рухне,
и цѣлия животъ ще стихне,
отколкото да се събудишъ,
защото ти си смъртъ.

Янка Митева

ство отъ красиви чувства и мисли е оставила тя задъ себе си. А лошото? Него не мога да покажа, — не го виждамъ.

Морна живѣ и проходи земния си път съ едни чувства въ душата. Тѣ изглежда сж били най-силните у нея. Проникнала въ страдалната душа на народъ, който въ кратко време трѣбваше да види националните си идеали да изгорятъ въ стихията на една жестока и капризна съдба, тя даваше воля на съзнатѣ си, тѣ ги сливаше съ тия на осакатена България.

И ако кончината на Морна бѣ трагична, още по-трагиченъ бѣ жизненият ѝ път. Защото тя проливя сълзи не само съ свободните брая, които сж очевидци на народната ни катастрофа, но живѣ съ тѣжбите и бурите на добруджанеца-робъ.

И чувството за неправда, което възбунтува всѣка младежеска грѣдь, у нея бѣ до болезненостъ възбудено.

Трагедията на нашиятъ народъ, адътъ въ Добруджа измъчваше тая дѣвическа душа, толкова отзивчива къмъ ценното и възвишеното, толкова потисната отъ безумния грѣхъ на свѣта отъ 1919 година.

Морна твърде рано бѣ разочарована въ своите трепетни очаквания. Тя бѣ галена отъ надеждата, че деветъ милиона мъже, които напоиха земята съ кръвта си и покриха съ костите си Европа ще бждатъ предвѣстници на новия порядъкъ, на хармонията въ живота.

Морна очакваше житото да заникне съ нова сила. Тя желаше изъ пепелищата на окървавената старъ свѣтъ, като фениксъ, като крѣвавъ макъ да цѣфне единъ новъ свѣтъ, младъ свѣтъ, пълненъ съ свѣтла надежда и неугасимъ копнежъ за миръ, за правда, за спокойно развитие.

Ако би могла тя бискъсала обрѣча на насието, тя би всадила въ ду-

шата на озвѣреното човѣчество спасителна заветъ на човѣщината.

И когато тоя зовъ, тоя вопѣлъ, — да се трѣгне еднажъ изъ пята на голѣмата идея за всечовѣчностъ — принуди човѣчеството да счули острието на меча, се намѣриха сѣдници, които потѣпкаха маслиненото клонче. Ехото отъ тая неправда така дълбоко се отекваше въ душата на Морна и тя страдаше дълбоко. И въ скръбъ се кѣпѣше душата ѝ. И тая скръбъ обхваща всѣки, който четѣше хубавите ѝ статии. Но горчивото отчаяние крие въ себе си мощна потенциална енергия. И Митя като че ли казваше — този народъ съ туберкулоза въ гърдите и съ гладъ въ стомаха нима нѣма да размахне дѣсница? Та нима той не е боленъ отъ мощъ? И тя бѣше сигурна въ щастливата развръзка на реда и правдата, които днесъ се лутатъ въ огнените лабиринти на духовната криза. И голѣмата християнка Морна казваше — трѣба ли ще се бориме, нали е за правдата, ако е нелогично животно ще покосимъ и нашиятъ ще дадемъ. И тука тя правдиво разбираше борбата за свобода — голѣмата морална подкрепа, която трѣба да дадатъ майката и сестрата на волята за борба на братя и бащата.

Колко много работѣше тя да се хвърли мостъ отъ брѣга на издребняването къмъ брѣга на човѣчността. Иначе противното би значело съзнателно да се тича по надолещето на егоизма, насието и болното самолюбие, безъ да се държи смѣтка за зиналата пропастъ, надъ която сме надвесени.

Заветите на Митя Морна сж и наши — тя е добруджанка, ние сме добруджанци. Ние мислимъ като нея, тя мисли като насъ. Ние сме едно. И тя остави красивъ път и трайни идеали. Ние сме ги следвали и ще ги тачимъ.

Л. Б.

— Разбира се, да ходишъ съ прислугата, за да събирашъ новини.

— Нима не бива и азъ да знамъ, когато другите знаятъ вече и се радватъ отъ върна ни детето.

Следъ нѣколко дена отидохъ отново у Здравкини. Изкаше ми се да я видя пакъ и да я послушамъ, какъ възторжено разказва за своите българи.

Влѣзохъ — посрещна ме лелята самича. Къде е Здравка? — попитахъ шеговито. Пакъ на пазаря при зарзаватчинте ли е отишла?

Лелята поклати печално глава.

— Замина, — каза тя. Замина съ нѣкакви работници българи за България. Какъ не се мъчихъ да я задържа, колко не я убеждавахъ. Никакви подарѣци, сълзи молби не помогнаха. Изкахъ да я направя своя дѣщеря, наследница на богатства!

— Не, казва, не мога да остана. Лозенградъ е падналъ, българите побѣждаватъ, а азъ да стоя тука! Ще си отида да се радвамъ заедно съ всички у насъ. А очите ѝ горѣха и тя се усмихваше съ своята очарователна усмивка, — разказваше лелята.

— Пусни ме, мила леля...

— Какво да я правя, замина си, — прибави тя. Още я чувамъ, какъ шепнѣше на ухото ми:

— Не плачи, леличко! Азъ пакъ ще се върна... Но трѣба да отида при своите сега, когато всички се радватъ.

— Не вѣрвамъ следъ това да твърдите, — продължи ромѣнецътъ, — че българите не сж голѣми родолюбци и че лесно се подаватъ на претопяне въ Ромѣния...

— Благодаря Ви за характеристиката на българите. Въ устата на единъ „ромѣнецъ“, тя става още по-ценна за мене, отвърнахъ, но не посмѣхъ да прибавя — И още по-тъжна... Та не бѣше ли и той отъ ония „бивши“ българи, съ които е преизпълнена Добруджа?

Златка Чолакова.

Платете си абонамента!

Добруджанският въпрос

Излишно е смѣтамъ да отнемамъ времето на читателитѣ, за да доказвамъ, че Добруджа е наша. Едва ли има българинъ, който е на обратното мнение. Ромънитѣ даже въ миналото признаваха, че Добруджа е наша и се отказваха да я взематъ. Ако днесъ тѣ тѣй настоятелно твърдятъ и извяватъ претенции, вината е другаде, вината е въ насъ. Именно по този въпросъ искамъ да пиша днесъ, като предварително трѣбва да заявя, че онова, което азъ мога да кажа може би едва ще бѣде една стотна.

Загубата на Добруджа е жизнена за България. Никой не отрича и все пакъ ние водиме една политика на сервилностъ съ нищо необоснована. Не е нужно да се връщаме много назадъ, за да дириимъ факти. Въмѣсто да заявимъ ясно, че разбирателството съ Румъния минава презъ Добруджа и да искаме нашето, ние се стремимъ да подчертаемъ, че въ името на въображаемъ нѣкакъвъ миръ сме готови да забравимъ, че въ Добруджа живеятъ българи, като същевременно съ най-брутални срѣдства се мчимъ да задушимъ негодуванието на младежта и голѣма частъ отъ народа ни тукъ въ България, съ което искаме да подчертаемъ, че всички одобряватъ политиката на сервилностъ, водена отъ правителствата ни.

Прѣсень е още спомена, когато на 24. V. м. г. националното студентство трѣбваше да напусне тържество по случай празника на светитѣ

братя Кирилъ и Методий, понеже нѣсѣли една плакарда, която щѣла да разсърди случайно пребиваващия въ столицата румънски кметъ.

Кой не помни колко жестоко бѣха бити отъ полицията българскитѣ младежи въ София, Варна и другаде, когато протестираха за издевателствата на цинцаритѣ въ Добруджа.

Нима не се помни, че никакви по-стѣпки не се направиха, когато въ Добричъ бѣха бити български студенти и се гавреха тамъ съ нашия трикольоръ.

Кой не знае сѣщо, че ние тукъ се чудехме колко по-блѣскави приеми да дадемъ на Титулеску въ сѣщото време, когато въ Букурещъ нашата легация бѣше нападната.

Да изброяваме ли още?

Това сѣ факти и колко, много много има още. Съ сервилността трѣбва да се скжса. Нека не бждемъ наивни до глупостъ, защото това може да ни коства скжпо. Българскиятъ народъ не веднѣжъ е лѣганъ — лѣжатъ го и сега. Нека внимаваме. Желаетъ да бждемъ приятелѣ си всички, но само когато то е реално изразено отъ нашитѣ съседѣ. Съ Румъния искаме да бждемъ приятели, но само тогава, когато въ името на искреното приятелство Румъния мине отъ тѣхъ Дунава, т. е. когато ни върне Добруджа. Всичко друго остава празни приказки.

Иванъ Дочевъ

Гл. водачъ на С. М. Н. Л.

ВМѢСТО ЗЛОБОДНЕВКА

Още единъ споменъ

Бѣхъ тогава студентъ. Често прекарвахъ между граничитѣ, тамъ долу, въ ивицата между Дунава и Черно море, където се градѣха основитѣ на онази жива стена отъ добруджански селяни, която днесъ има мисията да разбива устремитѣ на ромънизма и да ги разпилява, както вълнолома разбива стихийната сила на талазитѣ.

Бѣхъ поканенъ отъ С. Соколовъ, човѣкътъ съ бѣлитѣ коси, който се бѣ завърналъ отъ обиколкитѣ си въ Добруджа, да навѣстимъ нѣколко села, въ които той и организацията имаха задграничнитѣ си представители.

Кѣсно една нощъ куриерската каруца, впрѣгната въ два едри, силни коня, навлезе въ с. Бунаръ-Бешевлий и спрѣ предъ кѣщата на Г. Б. Кучетата дадохъ приятелски сигналъ и Г. Б. се показа на вратата. Много зарадванъ, той ни въведе въ пруста, дето ни посрещна неговата героична съпруга, която веднага ни уведоми, че въ домътъ ѝ има гости.

Следъ малко се отвори вратата на голѣмата стая и когато ние влѣзохме въ нея, при слабата свѣтлина на газената лампа азъ можахъ да видя настѣдали около четиритѣ стени млади и стари жени, които станаха на крака като ни видѣха. Всичкитѣ бѣха познати на Соколовъ и започнаха да му цѣлуватъ ръка.

Моето очудване и моятъ възторгъ нѣмаха предѣлъ като узнахъ, че преди единъ часъ тия жени пристигнали скритомъ презъ границата отъ близкото добруджанско село, за да си опростятъ грѣховецѣ съ близкитѣ си срещу голѣмия празникъ споредъ народния обичай. Сами, непридружавани отъ никого, тѣ прескочили въ тъмнината границата, за да изпълнятъ единъ религиозенъ ритуалъ, но можеби повече затуй, за да се видятъ съ близкитѣ си и за да почерпятъ ободрения за утрешния день.

Подложиха ми възглавница и азъ седнахъ въ най-тъмния кѣтъ. Гледахъ тия добруджански жени, нѣкои твърде стари, а младитѣ съ горди чела, съ хубави очи и съ ореолъ на божествено самоотречение, очувахъ се на тѣхната решителностъ, погледяхъ тѣхнитѣ думи, въ които имаше твърде малко жалби, а повече надежди за близка свобода и готовностъ за безконечни страдания.

Разговоритѣ се водѣха тихо и спокойно. Въ полутъмнината малката стая приличаше на църковна килия, въ която добруд-

жанскитѣ жени се заклинаха да мратъ за една велика идея и азъ видѣхъ една катанкомба въ Римъ, дѣто християнитѣ си даваха дума да загинатъ за новото учение.

Затворихъ очи и младежката ми душа искаше да зариде. Сждбата на моята родина ми се представи съ цѣлата си трагичностъ, но и съ цѣлото си величие. Представихъ си колко страдания чакатъ това велико население, но си представихъ и красотата на деня, който ще настѣпи следъ тѣхъ.

Като отворихъ очи, видѣхъ Соколовъ изправенъ средъ стаята. Съ възторжено увлѣчение той говорѣше на тия жени за историчната, за сждбата и за предназначението на българското племе и благодарѣше на женитѣ за тѣхната храбростъ и готовностъ да страдатъ въ старитѣ си добруджански кѣщи, предъ прага на които ще дочакатъ да видятъ отново българското знаме, донесено отъ юнацитѣ на Добруджа.

— Кажете на всички — заключи той — че ние тукъ, и млади и стари, живѣемъ само съ желанието да бждемъ полезни на България и Добруджа. Ето, витже този младъ човѣкъ, дошелъ е тукъ отъ далече, за да види какво правимъ ние, какво правите вие, и не му се иска вече да се върне назадъ. А като него сѣ всички млади. И тѣ добре си знаятъ и гледатъ работата. Тѣ сѣ дали клетва да служатъ на дѣлото.

Азъ излѣзохъ отъ своя кѣтъ, изправихъ се средъ моитѣ майки и сестри и имъ заговорихъ. Не помня какво имъ говорихъ. Помня само, че чухъ плачъ. Но въ този плачъ звучеше радостъ и сладката мелодия на надеждата — надеждата на робитѣ за идващата свобода.

Пропѣха първи пѣтли. Ние се разцѣлувахме и сбогувахме. Женитѣ се приготвиха за пѣтъ. Въ нощната тишина тѣ напустаха кѣщата, съпроводени само отъ кучетата на Г. Б. Азъ гледахъ следъ тѣхъ дълго и захласнахъ, като чели изпрашахъ близки, които заминаваха въ нѣкаква неизвестностъ. Но тѣ стѣпваха тѣй гордо и тѣй леко, че азъ разбрахъ тѣхната радостъ за близкото свидѣние.

На сутринта кучетата се върнаха, завъртѣха весело опашкитѣ си около насъ и домакинитѣ казаха, че гоститѣ сѣ пристигнали благополучно въ селото си.

Nihil

Нова книга за Добруджа

Цинцарската колонизация въ Добруджа отъ Драгомиръ Савовъ

Бѣхме приятно изненадани отъ изследването, което прави сънародника ни Др. Савовъ, върху цинцарщината, като едно отъ най-поддржанитѣ срѣдства на денационализацията въ Добруджа. Автора си е поставилъ за целъ да доведе до знанието на българската общественостъ произхода на аромънитѣ отъ една страна, а отъ друга — да подчертае, че тѣхнитѣ битъ и начинъ на животъ и работа, съвсемъ не представляватъ онзи творчески елементъ, който би далъ на Добруджа единъ другъ етнически характеръ. Ако Ромъния успѣ да осакати хармонията на економическитѣ условия въ Добруджа, чрезъ едни изключителни закони и чрезъ поруганието надъ *придобититѣ права* на добруджанци, които сѣ светиня за нашето държавно право, то тя се излѣга, като се ослабяше на мисълта, че цинцарщината би могла да бжде срѣдство на асимилацията. Авторътъ научно е доказалъ горното твърдение. Той се позовава на научни изследвания на капацитети и е убедителенъ въ тезата си.

Рисувайки особената психика на цинцаритѣ колонисти, Савовъ доказва, че тѣ, които бѣха докарани отъ дивитѣ чукари на Пиндъ, кждето пасѣха стадата си, не могатъ да бждатъ онзи икономически и културенъ факторъ който би могълъ да завладѣе стопански и културно българитѣ въ Добруджа и съ това да ги претопи. Нѣщо повече, аромънитѣ по-скоро сѣ една спѣнка въ стремежа на Румъния къмъ стопански и културенъ възходъ. Защото тѣ сѣ едно племе, което не може да манипулира съ земледѣлскитѣ сѣчива, защото тѣ сѣ единъ нетворчески елементъ, една буря, която застрашава да вилнѣе и за въ бждеще надъ Добруджа. И ако Румъния се позова на тѣхнитѣ голѣми чувства на национална принадлежностъ, тя се измами, защото авторътъ е логиченъ, като пише, че цинцаритѣ сѣ племе безъ подобни чувства.

И за насъ остава впечатлението, че, въпрѣки голѣмитѣ национални задачи, които повидиму Румъния възлагаше на куцовлахитѣ, основната мисълъ е била чрезъ тѣхъ да се създаде въ Добруджа едно положение на нетърпимостъ и на хаосъ, което да постави въ невъзможностъ живота на българщината. Румънскитѣ учени, които бѣха панагерици на аромънитѣ и изтъкваха крѣвната връзка на народа си съ тѣхъ, правятъ една лоша

Организационенъ животъ

На 27 XI. 1933 г., бидейки въ

с. Балбунаръ, съюзиятъ ни секретаръ е влѣзълъ въ връзка съ мѣстни добруджански младежи и съ членътъ отъ ВДСС, г-нъ Георги Кръстилевъ, съ които уговорилъ образуването на нова младежка организация „Стефанъ Караджа“. Въ резултатъ отъ тѣзи сондажи, най-сетне се поставиха основи и биде извикана на животъ още една младежка организация. На 14 I. т. г. група младежи-добруджанци на брой 31 души се събиратъ на общо събрание въ канцеларията на мѣстното д-во „Добруджа“ и решаватъ да образуватъ мѣстна организация при Д. М. С.

Следъ една напѣтствена речъ за целитѣ и задачитѣ на младежкото добруджанско движение г-нъ Дим. Черневъ председател на д-во „Добруджа“, ентусиазираната добруджанска младежъ единодушно решава да постави основитѣ на М. О. „Ст. Караджа“ и въ с. Балбунаръ.

Новата М. О. е избрала настоятелство въ следния съставъ: *председателъ* Георги Н. Чорбаджиевъ, *подпредседателъ* Трифонъ Бабовалиевъ, *секретаръ-касиеръ* Димитъръ Михайловъ, *членове-съветници* Бинка Юрданова, Христо Драгановъ и *контроленъ съветъ*: председателъ Пейчо Пѣвевъ, секретаръ Иванъ Колевъ и членъ Стефанка Костова.

На най-новата млад. организация пожелаваме творчество и дисциплинарностъ въ борбата за общото освободително дѣло на поробена Добруджа.

Коледуване въ София. За да се запази една традиция и да се спомни чрезъ коледната пѣсенъ за скжпитѣ обичаи на добруджанскитѣ българи, добруджанската млад. организация „Ст. Караджа“ въ София съ своя хоръ е коледувала на 6 и 7 януарий—Коледа, на всички добруджанци въ София. Сжщиятъ хоръ въ 8 ч. сутринта на първия день на Коледа е пѣлъ и по Родно Радио.

Навѣскжде младитѣ коледари сѣ бивали посрещани радушно.

Младежно събрание въ Русе. На мнанаване презъ Русе, съюзиятъ ни секретаръ е присѣствувалъ на организационното събрание

услуга на държавата си, защото почти отождествяватъ понятието румънинъ съ цинцаринъ.

Книгата на Др. Савовъ е единъ цененъ приносъ къмъ историята на добруджанския въпросъ.

Л. Бунтовниковъ

на 16 I. т. г. на М. О. Последното взе решение да се изпраща до организацията в. „Стефанъ Караджа“ повече броя, както и да се направи, щото той да се пласира въ повече броя.

Добруджански младежки балъ въ ст. София. На 19 декемврий 1933 г. добруджанската младежка организация „Ст. Караджа“ въ София, изнесе своя традиционенъ балъ въ салонитѣ на Военния клубъ, при отлично подредена програма.

Г-нъ Стойко Диковъ изпѣ съ голѣмъ успѣхъ ария изъ опера „Садко“ и нѣколко български народни пѣсни — аккомпанира г-нъ П. Хаджиевъ.

Г-ца Душка Дойчева изпѣ съ вдъхновение ария изъ опера „Тоска“ и „Девоиче“ народна пѣсенъ — аккомпанира г-жа Стефанова, която изпълни съ умение соло на пиано, два валса отъ Шопенъ.

Съ голѣма артистичностъ г-нъ Ив. Пуховски издекламира „Камбани“ отъ Едгаръ По и „Ст. Караджа“ отъ Ив. Вазовъ.

Ст. п. Сотировъ, студентъ отъ художествената академия, въ нѣколко минути скицира образа на родоначалника на младежкото добруджанско движение Печо Господиновъ, секретаръ на добруджанския И. К., съ което се завърши литературната частъ, при отлично посещение.

Настоятелството на Софийската организация сърдечно благодари за съдействието на горепоменатитѣ господа.

Срѣдъ серпентини, конфети и подъ такта на отличенъ джазъ, бала продължи въ интимна атмосфера до зори. Още веднажъ благодаримъ на г-нъ Ст. Диковъ, г-ца Дойчева, г-жа Стефанова, г-нъ Пуховски, г-нъ Сотировъ, включително на г-жа Дора Габе, която рецитира свои стихове и на г-нъ Дръ Маринъ Петровъ и Антонъ Чалковъ, които подредиха богата томбола, която се разигра сжщата вечеръ.

Секретаръ: П. П.-вв.

ХРОНИКА

Изказваме своята благодарностъ на г. Д-ръ Маринъ Петровъ за положителни грижи при лекуването на покойната ни дъщеря и сестра Димитричка Добрилова. Благодаримъ сжщо и на г-ца Анна Ан. Стоянова, г-нъ Иванъ Джовановъ и Л. Бояджиевъ за произнесенитѣ отъ тѣхъ надгробни речи, на мѣстната младежка добруджанска организация „Ст. Караджа“ за издадениятъ отъ тѣхъ некрологъ и положениятъ на гроба венецъ, както и на всички които присѣствуваха въ църква и изпратиха до вѣчното ѝ жилище скѣпата ни покойница и на ония, които изказаха устно и писмено съболезнованията си.

Семейство: Анастасия, Добри и Начо Добрилови.

Ц. Н. на съюза и мѣстната младежка добруджанска организация „Ст. Караджа“ премѣстиха канцеларията си на ул. „Алабинска“ № 37 „Търговски кооперативенъ домъ“ стая № 120 I ет.

Абонамента на вестника се увеличава на 30 лева за членове и 40 лева за не членове. Това увеличение се прави защото вестника ще излиза постоянно въ 4 страници.

Комитетътъ „Българска литература“ съобщава на абонатитѣ си, че втората безплатна книга — романъ, ще се разпраща следъ 15 февруарий т. г., така че тия, които не сѣ изпратили сумата отъ 5 лева въ пощенски или гербови марки, да побързатъ да сторятъ това най-късно до горната дата. За улеснение адреси и суми могатъ да се изпращатъ групово съ пощенски записъ.

Адресъ: Комитетъ „Българска литература, ул. „Алабанска“ № 37, стая № 120.

Печатница С. М. Стайковъ — София